

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 300.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštneiznem Oekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NEMŠKI GENERALI ZA OBNOVO HOHENZOLLERNSKEGA CARSTVA

General Goltz izdal prave načrte Papenove vlade — Bivši prestolonaslednik in Hitlerjevi napadalni oddelki

Berlin, 17. oktobra. AA. Patriotsko združenje, ki mu predseduje general von der Goltz, je izdalo izjavo o svojem stališču v volilni borbi. Izjava apelira na vse, ki čutijo nacionalno, naj se priključijo vladi in njeni borbi za svobodo in oborožitev. Treba je odstraniti versajski diktat z njegovimi sramotnimi dobočami. Sedanja vlada je prvi nacionalni kabinet po pomolu, ki hoče rešiti vprašanje nemške gospodarske in politične obnove. Vlada potrebuje podpore vseh nacionalnih sil, da izvede ustavno reformo in da izpremeni državo tako, da bo lahko to delo kronano z obnovitvijo hohenzollernskega cesarstva. Le tako je mogoče vzpostaviti avtoritativ-

no vodstvo države, ki naj reši Nemčijo pred gospodarskim polomom in boljševizmom.

Berlin, 17. okt. AA. Socialistično glasilo v Kölnu priobčuje pismo, ki ga je aprila meseca pisal bivši nemški prestolonaslednik tedanjemu ministru nemške državne brambe in ministru notranjih zadev generalu Groenerju. V tem pismu očita bivši nemški prestolonaslednik generalu Groenerju, zakaj je razpustil napadalne oddelke narodno socialistične stranke, ki da so »diven material«. List ugotavlja, da je tudi to pismo dokaz za politično delovanje bivšega prestolonaslednika, ki si prizadeva vzpostaviti bivše hohenzollernsko cesarstvo. List

izrecno naglašja, da vsega pisma ni mogoče objaviti, ker so neki odstavki takšni, da bi škodovali ugledu in interesom Nemčije v inozemstvu.

Pariz, 17. oktobra. AA. Tudi italijansko časopisje oboja nemško vladu, ki je odklonila udeležbo na konferenci štirih držav. Tako piše »Tribuna«, da bi morala Nemčija imeti več zmisla za stvarnost in da bi se morala upirati stremiljenjem, ki med narodi obnavljajo nezaupanje in nestrpnost. Če so države pripravljene priznati Nemčiji ravnopravnost, to ne pomeni, kakor da svetovne vojne ni bilo, treba pa je takoj odstraniti vse, kar je s to vojno v zvezi.

Bolgarska vlada se boji emigrantov

Voditelje bolgarskih emigrantov sona meji zavrnili nazaj v Jugoslavijo — Demonstracije v Sofiji

Sofija, 17. oktobra. AA. Policija je že sredi po nalogu vlade izdala potrebne ukrepe, da prepreči sprejeme in pozdrave emigrantov, ki so se danes vrnili na Bolgarsko. Na vseh postajah do Dragomana so bile postavljene straže, ki so prepovedale vsako zbiranje na postajah. Prav tako so bile zavrnjene tudi osebe, ki so hoteli na meji pozdraviti svoje vrnivše prijatelje. Tako je policija v Slivnici ustavila 15 avtomobilov, med njimi avtomobil podpredsednika Narodnega sobranja Zaharijeva in narodnega poslanca Madgeara. Zaharov se je nato odpeljal v vas Petričie, kjer pa je policija prepovedala njegov šhod. Avtomobilski so se morali vrniti nazaj v Sofijo.

Ko je vlak z emigranti prispel na bolgarsko ozemlje, so ga obkolile bolgarske straže. Vlak se je ustavil kakih 100 m od meje. Vsi emigranti z ženami in otroci so morali izstopiti iz vlaka. Vseh emigrantov je bilo 39. Bivša bolgarska ministra Aleksander Atanasov in Hristo Stojanov in štirje drugi emigranti so se morali vrniti nazaj v Jugoslavijo. Žene in otroke ostalih emigrantov so nato spravili v vlak in jih odpeljali v Sofijo, emigrante, 16 po številu, pa so spravili v avtomobile in kamione in jih odpeljali v Vratca.

Na železniški postaji v Sofiji se je zbra-

lo več tisoč ljudi, ki pa jih je policija še pred prihodom vlaka razgnala. Vlak je imel dve uri zamude. Soprogi Atanasova in Stojanova je pozdravljalo občinstvo z rokami. Nato sta se odpeljali z avtomobili v mesto. V bližini postaje je bilo 15 avtomobilov, med njimi avtomobil podpredsednika sobranja Zaharijeva. Okrog avtomobilov se je zbralo nad tisoč oseb. Ko je Zaharijev hotel govoriti, je množica klicala: »Hura!« Nato je policija razpršila manifestante. Avtomobili so se napotili pred stanovanje notranjega ministra Gičeva in v znak protesta dve minuti trobili s hupami.

Nov umor v Sofiji

Sofija, 17. oktobra. AA. Sredi ob 9.15 je bil umorjen Atanas Runcev, ki je imel ob potu iz Sofije v Knaževu pokarno. Ob tem času je stopil v njegovo hišo neznanec in položil na mizo 50 lejev, zahtevajoč 4 kg kruha. Ko se je Runcev obrnil, da vzame kruh s police, ga je neznanec ustrelil v hrbet s štirimi strelji. Trije strelji so ga smrtno ranili. Runcev je bil takoj mrtev. Njegova žena je hotela morilca zgrabiti, ta pa jo je sunil od sebe in zbežal z drugimi neznanci, ki so stražili pred hišo. Pokojnik je bil 41 let star in iz Gordičeva pri Lerini.

Ojačanje Herriotove skupine v senatu

Pri nadomestnih senatnih volitvah je dobila Herriotova vlada večino v senatu

Pariz, 17. oktobra. AA. Za 111 mest v senatu, ki jih je treba obnoviti, je bilo pri večeršnjem glasovanju izvoljenih 54 senatorjev. Izvoljenih je 6 konservativcev, 8 republikancev, 12 republikanskih levičarjev, 1 republikanski radikal, 23 radikalnih socialistov in 3 republikanski socialisti. Izgube in pridobitve posameznih strank so neznatne. Razmerje med posameznimi strankami bo razvidno šele po drugem in tretjem glasovanju.

Poincaré in Paul Boncour sta bila izvoljena z velike večino. Nadalje so bili izvoljeni general Saint, sedanji vojaški poveljnik v Maroku, Abel Gardey, minister za kmetijstvo, Rabier, podpredsednik senata in René Besnard, bivši francoski poslanik v Rimu.

Pariz, 17. oktobra. AA. Listi komentirajo večeršnje senatne volitve in pravijo: Volitve ne bodo bistveno izpremenile lica

senata, vendar pa je treba naglasiti, da pomenijo uspeh za Herriotovo vladu, ker je edina skupina, ki je kaj pridobila, demokratska levica, ki ima zdaj lepo večino senata za seboj. Nekaj senatorjev so si pridobili tudi radikalni socialisti.

Desničarski listi ugotavljajo, da so socialisti dobili en mandat manj, kakor so pričakovali.

Zanimivo je tudi, da je izvoljenih nenavadno mnogo novih senatorjev, namreč 35.

Pariz, 17. oktobra. AA. Pri drugem glasovanju so volili 57 senatorjev, izvoljeni so 2 republikanci, 7 republikanskih levičarjev, 11 radikalnih republikancev, 10 radikalnih socialistov, 2 republikanski socialisti in 1 komunist. Za 24 senatorjev bodo še ožje volitve.

Revolucija v komunistični stranki

Stalinova diktatura je naletela v stranki na hud odpor — Ozadje izključitve uglednih komunističnih voditeljev

Moskva, 17. oktobra. AA. O zadnjih izključitvah v komunistični stranki se izvejo naslednje podrobnosti:

Osebnost, ki ga je uvedel Stalin, je zbudila že od začetka veliko nezadovoljstvo v komunistični stranki. De delj časa soglašata levičarska in desničarska opozicija o škodljivosti Stalinove diktature. Prep je naj bi bila po mnenju voditeljev teh opozicijskih skupin v stranki splošna razprava o novi smeri za izpopolnitev sedanje sistema v Sovjetski Rusiji.

Švedski september pa se je zgodilo ne-

kaj, kar je brez primera v dosedanjem zgodovini ruskega komunizma in sovjetske države. 18 voditeljev obeh teh struj je postalo vsem vplivnejšim močim stranke okoliščino, ki v njej zahtevajo, da je treba stresti vsemočnost Stalina.

Stalin je to pismo primerjal s pismom, ki so ga veliki knezi poslali tik pred izbruhom ruske revolucije carju Nikolaju. Razlika je le v tem, da so veliki knezi zahtevali odstranitev avtokracije brez carjeve odpovedi, dočim so komunistični knezi predlagali likvidacijo osebnega režima in ohranitev nekronane avtokracije.

Pismo je zbudilo splošno pozornost in napravilo globok vtis. Stalin je zato takoj sklical plenarno sejo centralnega odbora komunistične stranke, češ, da mora oceniti neka uradna poročila. V resnici pa je Stalinu šlo za protidarec proti opoziciji, ki mu je očitala, da je Kominterni naložil pasivno vlogo. Tako je ta organizacija zamudila razne priložnosti in ni n. pr. posegla v politične in socialne spore Nemčije in v revolucionarni pokret na Kitajskem.

Desnica je Stalina kritizirala tudi zaradi njegove agrarne politike.

Stalin je nato ukazal svojim zvestim pristavcem v GPU, naj onemogočijo voditelje opozicije. GPU je odkril tajno tiskarno in tajne sestanke opozicije. Diktator je zdaj pripravil svoje maskevanje. Razglasil je, da je zaradi opozicije grožen sedanji komunistični red v Rusiji. Stalin je zbral okoli sebe veliko večino, in tako z lahkoto dosegel izključitev 24 članov iz komunistične stranke. Večina teh je podpisala gori navedeno pismo.

Udarec, ki ga je Stalin zadal opoziciji, je hud, vendar so vsi, ki poznajo ruske razmere, mnenja, da bo ta udarec le začasno ustavil delovanje nezadovoljnih komunistov. Po odstranitvi nezadovoljnih voditeljev bodo prišli drugi, ki bodo nadaljevali dosedanje borbo.

Zakon o zaščiti kmetov

Beograd, 17. oktobra. p. Skupščinski odbor za zakonski načrt za zaščito kmetov je zaključil sredi svoje delo in je predložil svoje poročilo Narodni skupščini. Odbor zakonskega načrta ni spremenil razen v enem primeru. Zakonski načrt je namreč določal, da bo zakon o zaščiti kmetov veljal od 20. oktobra dalje, skupščinski odbor pa je stavil predlog, naj zakon velja od 20. oktobra do 20. decembra t. l.

Albanski nacionalisti pomiloščeni

Tirana, 17. oktobra. Kralj Zogu je pomiloščil na smrt obsojene albanske nacionaliste. Vsem sedmim nacionalistom je bila kazen izpremenjena na doživetno ječo.

Novi generalni tajnik DN

Zeneva, 17. oktobra. AA. 13. zasedanje skupščine DN je zaključeno. Za novega generalnega tajnika DN je bil izvoljen Francoz Avenol. Italija pa dobi še eno mesto v tajništvu DN. Izvolitev obeh uradnikov je bila sprejeta od delegatov z zadoščanjem.

Koliko ljudi je na zemlji

Zeneva, 17. oktobra. g. Prvo uradno statistiko o številu na svetu živčih ljudi objavlja statistični letopis Društva narodov za 1931/32. Po tej statistiki znaša celokupno število prebivalstva na zemlji 2.012.800.000. Od teh 1.103.000.000 v Aziji, 506.000.000 v Evropi, 252.000.000 v Ameriki, 142.000.000 v Afriki in 10.000.000 v Avstraliji.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2307.90 — 2319.26, Berlin 1361.25 — 1373.05, Bruselj 799.13 — 803.07, Curli 1108.35 — 1113.85, London 197.36 — 198.96, Newyork 5716.59 — 5744.85, Pariz 225.27 — 226.39, Praga 170.01 — 170.87, Trst 293.24 — 295.54.

INOZEMSKE BORZE.

Curli, 17. oktobra. Pariz 20.3275, London 17.83, Newyork 518.75, Bruselj 72.10, Milan 26.50, Madrid 42.35, Amsterdam 208.225, Berlin 123.00, Sofija 3.73, Praga 15.34, Varšava 58.05, Bukarešta 3.07.

Spremite se, spremite, četnici!

Pred 20 leti sta Srbija in Bolgarija napovedali Turčiji vojno

Ljubljana, 17. oktobra.

Na današnji dan pred 20 leti sta Srbija in Bolgarija napovedali Turčiji vojno. Drugi dan jima je sledila Grčija, dočim so Črna-gorci že 9. oktobra prestopili mejo in začeli Turke klati pri Podgorici. Kralj Peter je dne 18. oktobra izdal naslednjo vojno proklamacijo na narod:

— Najnovejši dogodki so prinesli tudi odločitev usode Balkanskega polotoka in s tem tudi usodo Srbije, te slavne, a tužne majke naše kraljevine, kjer je zgodovinsko jedro srbske države starih kraljev in carjev, kjer so slavne prestolice Nemanjičev: novopazarski Raš, Priština, Skoplje, Prizren, kjer žive naši bratje po krvi, jeziku, običajih, narodni zavesti, željah in težnjah. Osvajalska in nestrpna otomanska vlada iztreblja že stoletja te naše brate. Od berlinskega kongresa je bilo ubijanje, odvajanje v Azijo in do zadnjih dni nasilno oseljevanje, raznarodovanje in nepravilno naše vere, jezika in imena temelj turške uprave. A niti v tej novi dobi ni bilo Srbu zavarovano imetje, kakor ni bil varen niti svojega življenja. Zato sem v bojem imenu ukazal svoji vojski, naj gre v svoj boj za svobodo naših bratov, za boljše življenje in napredek kraljevine Srbije.

Naši bratje Črnogorci že kitijo s svežimi latorikami svoje zmagonosne zastave in z

nami gresta danes naprej tudi zavezniški vojski bolgarska in grška. Stoletne muke smo trpeli skupno, vežejo nas enake dolžnosti, naj bo tudi skupno naše delo za srečo in svobodo Balkanskega polotoka! Moja vojska bo v Stari Srbiji poleg kristjanov našla tudi muslimanske Srbe, ki so nam ravno tako dragi, in z njimi krščanske Albance in muslimane, s katerimi živi naš narod skupno že 1300 let in deli z njimi srečo in nesrečo. Mi tudi njim vsem nosimo svobodo, bratstvo in enakost. Tako življenje hočemo uvesti na bregovih Labe, Sitnice, Ibra, Drine in Vardara. Pozivam Vas, dragi bratje, da vsestransko podprete mojo hrabro vojsko in da uporabite vse sile, da to dosežete! Naj živi moj dragi srbski narod!

Te prekrasne besede junaškega kralja so vzbudile pozornost po vsem svetu, saj je v njih na čudovito prebranten način izraženo dotedanje trpljenje balkanskih Slovanov in iz njih kar izžareva tisti fluid, ki je prešinil ves narod in vse z balkanskimi junaki čuteče brate. Srbski vojski je bila ta proklamacija najlepša popotnica. Nezdružno so udarile tri srbske armade proti jugu, proti Kumano-vo, proti Kosovu...

V soboto bo Ljubljana z veliko manifestacijo počastila spomine na dogodke pred 20 leti.

Nov slovenski planinski film

Gospod Metod Badjura je izdelal zelo lep film »Triglav pozimi«

Ljubljana, 17. oktobra.

G. Metod Badjura, brat znanega našega turista in avtorja neštetihih vodičev, je letošno zimo v januarju napravil zanimiv film, ki mu je dal naslov »Triglav pozimi«. V filmu sodelujejo dr. Tominec, brata Joža in Karel Cop, ki jih je Badjura posnel v zimski turi na Triglav. Filmanje se je vršilo najprej v dolini Krme, nato del vzpona do Kredarice in s Kredarice na vrh Triglava. Film je sijajno uspel in je gotovo eno naših najboljših filmskih del, ki jih sicer nimamo mnogo. O tem priča tudi lajskava kritika, ki je izšla v zadnji nedeljski številki zagrebških »Novosti«. G. Metod Badjura je namreč predvajal te dni film v Zagrebu. Evo, kaj pišejo zagrebške »Novosti« o njem:

»Naš domači film je šele v razvoju, kljub temu pa smo videli dozdej že več krajskih kulturnih filmov, ki so bili ne samo na tehniški višini, temveč tudi poučni in zabavni. Pred dnevi smo pa videli film domače produkcije, ki prekaša vse slične domače produkte in ki lahko mirno tekmuje z najboljšimi planinskimi in gorskimi posnetki slovitih filmov dr. Fanckea. Film ima naslov »Triglav pozimi«, a izdelal ga je Slovenec g. Metod Badjura, brat znanega smučkega učitelja. G. Badjura je popoln amater, on ni dovršil nobene operaterske šole, ni študiral filmske tehnike, kljub temu pa nima njegov film, ki je dolg 500 m, nobenih amaterskih značilnosti. Baš nasprotno, mnogi sloviti svetovni operaterji bi bili lahko ponosni, če bi na filmski trak ujele tako divne posnetke, kakor g. Badjura.

Film nima vsebine. Prikazuje vzpon slovenskih turistov Jožeta Copa, Karla Copa in dr. Tominskega, najboljših jugoslovenskih plezalcev, na vrh Triglava in to pozimi, ko je to precej evama tura. S kamero jim sledi Badjura, ki je spotoma posnel tudi vse bližnje planine in brda. Vsi ti posnetki so prekrasni, eden lepši od drugega, da se mora človek diviti. Res neverjetno je, kako so mogli biti v hudem mrazu in v taki nevarnosti napravljeni ti prekrasni posnetki. To je zares lahko posnel samo človek, ki ni plačan za svoje delo, temveč dela samo iz ljubezni do planin in sporta — kajti ne smemo pozabiti, da je g. Badjura posnel ves film z malo avtomatsko kamero na 20 m traka, da je moral najmanj 30krat menjati material in vlagati novega v kamero in končno — da je filmal na krajih, kjer bi lahko nesrečen korak ali kretanja povzročila strmoglavljenje v globino več sto metrov. Dovolj jasen dokaz, kako je tako filmanje opasno, je tudi dejstvo, da so to prvi filmski posnetki, ki so bili napravljeni pozimi vrh Triglava. Poudarjamo še eno: to je film, ki lahko tekmuje z najboljšimi in sličnimi inozemskimi filmi, ki je zanimiv ne samo za turiste in smučarje, temveč tudi za vsakega drugega. To so posnetki, ki bi jih Nemci in Američani vpletli v kakšno vsebino in ustvarili zabavni film v dolžini 2000 m, kar vsekakor mnogo pomeni.

G. Badjura je na podlagi tega filma prejel ponudbo od nekega dunajskega filmskega podjetnika, naj pride k njemu na Dunaj. G. Badjura bo svoj film v najkrajšem času predvajal tudi v Ljubljani.

Prosvetna konferenca gorenjskega sokolstva

Kranj, 16. oktobra.

V veliki dvorani Narodnega doma v Kranju se je pričela davi prosvetna konferenca gorenjskega sokolstva, ki se je pozivu župnega prosvetnega odbora v prav častnem številu odzvalo. Konferenca je bila sklicana predvsem zato, da se idejno delo v društvenih edinicah potvrdi in da se uvede v upravno poslovanje čim več reda in točnosti. Brez pretiravanja lahko trdimo, da meri dosežek, čeprav ne tajimo, da se bo dalo to in opo prihodnje popraviti. Zlasti ni bilo prav, da so manjkale nekatere edinice, ki so tik ob železnici. Naj bi se učile od omih oddelkov in gorskih postojank, ki so kljub vsem oviram poslane svoje delegate. Na konferenci so se zbrali staroste, prosvetarji, načelniki in tajniki posameznih društev in čet, ki jih je sedaj v župi 35.

Brat Jaka Špicar je konferenco otvoril in vodil. Sledilo so jako zanimiva, res krasna predavanja. Prvi predavatelj br. dr. Pavel Pestotnik iz Ljubljane je obrazložil v globoko zamišljenem govoru sokolsko idejo z njenimi štirimi vrtilinami: telesno vzgojo, plemenitostjo in moralnostjo življenja ter narodnostjo. Naslednji govornik br. dr. Maks Kovačič iz Maribora je razpravljal o prosvetnem delu pri Sokolu. Dal je nešteto praktičnih nasvetov, kako usmeriti prosvetno delo v vseh njegovih panogah. Govoril je o razvoju prosvetnega udejstvovanja in prešel nato na predavanja, poučne in za-

bavne izlete, knjižnice, prireditve, časopise, glasbo, petje, igre itd.

Popoldne so se zbrali sokolski pionirji v knjižnični dvorani. Brat Marjan Tratar iz Trebnja je izčrpno obrazložil pomen in spisovanje statistik in prosvetno administracijo, br. dr. Maks Obersnel z Jesenic je predaval o dolžnostih staroste, vrsto govorov pa je zaključil župni tajnik br. Joško Cvar iz Kranja, ki je navajal dolžnosti dobrih tajnikov, blagajnikov in matrkarjev.

Vsa predavanja so bila sprejeta z velikim navdušenjem in zasluženim aplavzom. H koncu je z njemu lastno živahnostjo izpregovoril br. Špicar vrsto spodbudnih besedi. Dvoje predavanj — br. Franceta Bajda in Joška Horvata o sokolskem tisku in delu poročevalca — je moralo zaradi pomanjkanja časa izostati.

Ob 17. uri je kranjska Česka beseda iz prijaznosti razkazala udeležencem konferenca lutkarski oder v hotelu pri Jelenu. Sledila je petdejanjska igra br. Karla Ševca »Gašperček in Janeček«, polna mitnih prizorov, prežeta domovinske in narodne ljubezni ter sokolske misli. Igrica je vzgojna kot le kaj in ne dvomimo, da bo šla brez nadaljnega na naše lutkarske odre.

Trdo v noč so se števili delegati razšli, da ponesejo v svoja sokolska gnezda novih pobud, svežih sil in volje do sokolskega ustvarjanja. Ševca.

Kongres poljsko-jugoslovenske antante tiska

Beograd, 17. oktobra. AA. Letošnji kongres poljsko-jugoslovenske antante tiska bo 28. in 29. decembra t. l. v Krakovu.

P. Decarcollo:

Prokletstvo ljubezni

Roman

Cez nekaj časa je presenetil Panoufle, ko je baš brusil nož na brusu. Ni mogel zadržati krika.

— Kaj ti pa je? — ga je vprašal Panoufle. — Ali se ti zdi čudno, da brusim nož? Zaprni si, fante, da je oster nož naš najboljši prijatelj... A dober prijatelj pride človeku vedno prav.

Milček je odšel ves blede. Tu se je pripravil umor, slutnja ga ni varala. Toda trdno je bil sklenil preprečiti zločin.

Zvečer je dejala Zefyrina dečkoma: — Torej, fante, nočjo gremo na izprehod.

— Kam pa? — je vprašal Milček presenečeno.

— Če bi te kdo vprašal, moraš odgovoriti, da ne veš.

— Mama je tako ponosna na vaju, — se je oglašil Slimak, — da vaju hoče pokazati teti, ki je kupila od nas voz. Sta zadovoljna, radovedneža?

— Lahko takoj greste, — je menil Panoufle, — kmalu bo noč in čas je, da se napotite, kamor ste namenjeni.

Milček je razumel, kaj pomenijo te besede. Treba se je bilo odpraviti, da bi ne ovirali morilcev, da bi s Claudinetom ne bila priči romarskega umora ali da bi ne mogla pričati proti morilcem, če bi ju kdo presenečil.

Deček je pa imel toliko moči, da ni čutil niti besede. Odšel je z Zefyrino in Claudinetom, toda zamaš si je prizadeval navezati s prijateljem pogovor.

Debela habnica je bila čez mero, nedvomno, da bi ji ne bilo treba misliti na tragedijo, ki naj bi se odigrala doma; zato je bila izredno zgovorna.

Z vsako roko je držala enega dečka ter jima na dolgo in široko razlagala zakaj je bilo treba prodati komedijanski voz.

Po ulici de la Glaciere so prispeli do postaje.

— Da bi le ne prišel prepozno, je pomislil Milček.

Zefyrina je kupila vozne listke baš v hipu, ko je vlak privozil na postajo. Brž je potegnila otroka za seboj. Vrata so bila odprta.

Claudinet ni razumel, zakaj ga je Milček potegnil za suknjič. Zlezal je v vagon. Zefyrina pa za njim. Milček je pa hitro zaprl vrata za njima in izginil v temo.

Vlak je odpeljal. Zefyrina je že sedela v kupeju in ni imela kdaj pogledati, kam je deček izginil.

Milček se je hitro vrnil na postajo, kakor bi bil zamudil vlak, potem pa je hitel na vso moč k brlogu, kjer se je po njegovem trdnem prepričanju pripravil umor.

Ves upehan je prihitel do hiše, kamor so se bili preselili. Nastavil je uho na vrata; bilo je vse tiho.

Tedaj je mimno preplezal zid in skočil na dvorišče. Skozi zamreženo okno je zagledal Panouflea; sedel je sam za mizo in zdela se je, da čaka.

Deček se je sklonil pod oknom tako, da je lahko vse videl, ne da bi bil v nevarnosti, da bi ga opazili iz hiše.

Vedel je, da bi po potrebi lahko zlezal skozi okno v hišo, ker je bila mreža deloma izravana.

Čakal je. Ta čas so pa odpravile njegove misli k dobri gospe v Moisselles in tudi k onim dragim bitjem, ki je o njih tako pogosto sanjal; njegovo srce je bilo polno poguma.

Kar je zasljal trkanje na vežna vrata. Pričakovani mož je prihajal.

X.

PAST

Kakor je bilo že vnaprej dogovorjeno, je čakal Panoufle sam v veliki sobi, ko je Ramon de Montlaur potikal na vežna vrata.

Slimak je čepel v sosedni sobi, pripravljen na vse, da bi težko pričakovani mož ne odšel, ne da bi jima pustil toli zaželeni denar.

Panoufle je vzel luč in šel odpret. Zvest svojemu značaju je bil zelo miren.

Obetal se mu je dober plen, vse je šlo gladko od rok, morda bo treba malo barantati, toda to nič ne de.

— Oče, ki ga peče vest, da je svojega sina zavrnil, pa ga hoče rešiti pogube — to je tip, ki mu ni za denar, — je odgovarjal na vse Slimakove pomisleke.

Skrbno je zapahnil vrata in odvedel prišleca v sobo.

— Ta okraj ni posebno varen in priznati moram, da smo pri nas veliki strahopetci, — je dejal Panoufle smeje. — Zato ta previdnost.

Pri teh besedah je Ramon nekoliko prebledel, pa se je brž obvladal in ostal vsaj na zunaj miren.

Ozrl se je po sobi in takoj se mu je zazdelo, da tu ni posebno varno. Dotaknil se je z roko revolverja v žepu, da se prepriča, da bi lahko vsak hip segel po njem.

To razburjenje je bilo pa samo trenutno; misleč samo na vzrok svojega prihoda se ni prav nič čudil veliki, slaborazsvetljeni in siromašno opremljeni sobi.

— Dovolite, gospod grof, — je nadaljeval Panoufle v svoji predmetni zgovornosti, — kajti zdi se mi, da ste grof, torej dovolite mi, da vam ponudim stol.

Ramon je molče sedel na stol, ki mu ga je Panoufle ceremonijelno prikažnil.

— Gospod grof, ali bi mi mogli zdaj povedati, čemu smo se morali včeraj in se moramo zahvaliti danes za visoko čast, da vas vidimo tu? — je vprašal Panoufle.

— Bogata rodbina, ki bi rada adoptirala otroka, — je odgovoril Ramon, — me je naprosila, naj ji poiščem sirotu, ki nima na svetu nikogar, da bi za njo skrbel.

— Toda, gospod grof, to je vendar zelo lahko. V ulici Denfert-Rochereau, v najdenišnici, vam pač ne bo težko najti otroka, kakršnega boste hoteli. Izbirajte tam bogata.

— To vem, — je dejal Ramon nekoliko zmeden po tej enostavni razlagi, — toda iz gotovih posebnih razlogov...

— Ne vprašam vas po razlogih, gospod grof, — je nadaljeval Panoufle s sladkim glasom. — To je zelo enostavno, čisto naravno... Recimo, da vas posebni razlogi silijo skleniti z nami kupčijo. Ti razlogi so najbrž strogo zaupni... toda v tem primeru bom moral nekoliko izpremeniti pogoje naše kupčije. Recimo, da stanujete v Boulogni ali... v Knežjem parku...

— Boulogne... Knežji park...

— Da, to je samo domneva... Pravim Boulogne, kajti baš včeraj, ko ste govorili tu z našo gospodinjjo, ste omenili Boulogne...

Cirkuški artist pet dni na prestolu

Kako se je dal Otto Witte namesto turškega princa kronati za albanskega kralja

V berlinskem zabavnem parku na Rummelplatzu vabi pred potujočim cirkom občinstvo star artist, čarodej Otto Witte. To je mož, ki se je po čudnih potih vpisal v zgodovino ene izmed evropskih držav, kajti postal je bil pravi kronani kralj, čeprav pod imenom nekoga drugega. To je že davno pozabljeni primer, ki je pa vreden, da obudimo spomin nanj.

Witte je potoval po svetu in kazal je svoje vragolije baš v Turčiji, ko ga je zalotila balkanska vojna. Mars in naklonjen muзам in tako so tudi vragolije starega cirkuškega artista izgubile svojo privlačnost. Mož je dal prednost turški vojski uniformi pred lakoto in je kot prostovoljec odšel na bojišče. Doživel je marsikaj. Bil je ranjen. Srbi so ga ujeli, pobegnili je iz ujetništva in postal turški major, potem je bila pa vojna končana. Turčiji je ostal v Evropi samo še kosček zemlje, toda čudno naključje je hotelo, da so zavezniške države nekam pozabile na Albanijo, ki sta jo bila zasedla dva turška armadna zbora. Ni pa pozabil na njo cirkuški artist in major Witte, ki se je odločil za edinstveno pustolovščino.

Mož je vedel, da je zelo podoben turškemu princu Halimu Eddinu in na tem je zasnoval svojo pustolovščino, ne s sleparskim namenom, temveč v nadi, da pridobi albanski prestol za turškega princa in da mu bo slednji hvaležen. In tako so dobili poveljujoči paše v Albaniji nekega dne brzjavko, glasečo se: »Princ Halim Eddin prevzame osebno poveljstvo nad albansko armado.« Brzjavko je poslal cirkuški artist Witte. In on je tudi prispel v Albanijo namesto turškega princa. Bil je navdušeno sprejet kot vrhovni poveljnik pozabljene

ne turške vojske in takoj je odredil, naj se vojska pripravi za pohod proti Makedoncem. Znal je tudi obiti in nasiti boso in lačno turško armado, kar so mu šteli seveda v veliko zaslugu. Proti Makedoncem pa ni poslal svoje vojske in s tem si je pridobil drugo zaslugu.

Paše so potem ponudili princu albanskega kraljevstva krono in 15. februarja 1913 je bil cirkuški artist Witte v Tirani res svečano kronan za albanskega kralja pod imenom Halima Eddina. Med drugim je dobil tudi kraljevski harem. Toda Witte kot rečeno ni bil slepar. Takoj je brzojavil resničnemu princu Halimu, kaj se je zgodilo, ter ga povabil, naj pride in prevzame prestol. Vse bi se bilo seveda končalo drugače, toda princ Halim ni bil preveč navdušen za albanski prestol in odgovoril je presenečenemu cirkuškemu artistu, da ne pride v Albanijo in da naj počne njegov dvojniki, kar hoče. Deset brzojavnih prošnji je poslal Witte, toda na vse je princ Halim odgovoril, da se mu godi v Carigradu dobro in da kraljevske kro-ne nikakor ne mara.

Kraljevski imitaciji na albanskem prestolu so postala tla pod nogami vroča. Witte se je bal svojih bojevitih podložnikov in po 5dnevem kraljevanju je skrivaj pobegnil iz svoje kraljevske palače ter se vrnil k svojem pravemu poklicu. Ničesar ni vzel s seboj, nikogar ni osleparil, samo pozneje si je dal sodno potrditi, da je bivši kralj in to je rabil pri reklamah za svoj potujoči cirkus. Pa tudi reklame ni preveč zlorabljal in zdaj po velikih prevratih svetovne vojne se menda sam več dobro ne spominja, da je sedel pet dni kot kronani kralj na prestolu.

Pravi vzrok krize

Ker je nastala kriza v človeštvu, jo je človeštvo tudi zakrivilo. Sir Alfred Ewing je izjavil v londonskem društvu za napredek in znanost, da je človeštvo preveč napredovalo v tehnični in znanostni, ni pa napredovalo v zmožnosti pametno rabiti nove pridobitve. 77letni angleški učenjak trdi, da še nismo zreli, da bi izrabili nadvlado nad naravo, saj niti sebi ne znamo vladati. Na vsem svetu vedo baje samo Indijci, kako je treba živeti. Indijci se ne zmenijo za moderne izume, ne love se za rekorde, pač pa znajo obvladati mišice svojih teles, o katerih mislimo, da jih sploh ni mogoče aktivno vladati.

Sir Ewing nastopa tudi proti problemu vseh problemov največjega prizadevanja človeka, namreč proti razbitju atoma, da bi se oprostile v njem skrite sile. Učenjak pravi, da je za človeštvo prava sreča, da se to še ni posrečilo, kajti sicer bi lahko vsak otrok poglaval ogromne sile in svet bi bil kmalu razbit. Brezposelnost je baje sama posledica izpopolnitve strojev, ki jih delajo noč in dan, delavec pa more opazovati njihovo silo samo ob dolgem času proizvodnje. Zato je tudi izginilo veselje do dela in sreča, ki jo je človek v prejšnjih časih občutil, ko je delal in ustvarjal. Človek, ki je na-

pravil iz mehanizmov svoje sluge, postaja polagoma sam avtomat. mehanizem. Ob koncu svojega govora je pa pesimistični učenjak vendar le izrazil upanje, da se bodo človeštvu odprle oči in da najde izhod iz tega labirinta, kjer vlada stroj strojem, toda železni ne potrebuje kruha.

Mušja farma

V vzhodnem delu Chicaga imajo farmo, ki je pač edinstvena na svetu. Tu namreč goje muhe. Znano je sicer, da si je začel človek v novejšem času pomagati proti škodljivemu mrčesu z različnimi žuželkami, ki ta mrčes pokončajo in da je nastala posebna industrija, toda farma v Chicagu ima povsem drugačen namen. Sinclairova družba izdeluje različne praške in tekočine za pokončavanje škodljivega mrčesa in farma v Chicagu skrbi, da lahko delajo njene tovarne poskuse. Muham na farmi se godi dobro, dokler ne preizkusijo na njih strupenega praška ali tekočine.

Poleg muh goje na farmi tudi ščurke, komarje, stenice itd. Laboratorij je vzorno organiziran in upravitelj farme mora skrbeti, da so muhe, ščurki, komarji, stenice in druga golazen dobro rejeni, zdravi in krepki, da lahko preneseo rigorozno preizkušnjo v celici

smrti. Za vsak poskus spuste v celico smrti 1000 muh, ščurkov, komarjev, stenice itd., in sicer vedno po 100 komadov. Potem spuste v celico prašek ali tekočino in seštejejo mrtvo golazen. Preparat priznajo za dober šele, če pokonča v vseh desetih serijah vso golazen. Za poskus rabijo samo pet dni stare muhe, ker je muha v tej starosti mnogo odpornejša, nego druga domača golazen. Za mrtvo velja muha, ki pade na tla. Če se še drži stene, jo spravijo v »sanatorij«, kjer zopet dobi hrane, da se okrepča.

Minutne plesalke

Nad vhodi v ameriške plesne lokale se vidijo zadnje čase čudni napis: »Plesna šola — nočjo velika plesna zabava, 50 lepih učiteljev plesa.« Taki napis so postali moda in prinesla jih je gospodarska kriza, ki v nji ljudje hrepene po ceni zabavi. V takih lokalih so zaposlene plesalke, ki rade volje zaplešejo z vsakim moškim moderno rumbo ali foxtroto, toda za vsako minuto plesa je treba plačati 10 centov. Plesalkam pravijo minutne, so pa tako malo oblečene, da se del ameriške javnosti zgraža.

P. G. Cressey je napisal celo knjigo o minutnih plesalkah, o teh nesrečnih dekletih, ki se odločijo za ta poklic zaradi bede ali pa iz hrepnenja po zabavi. Dokler so mlade in lepe in dokler plešejo v velikih elegantnih plesnih salonih, zaslužijo dobro, kajti minuta hitro mine in čim mine, pobere lastnik lokala od plesalcev denar. Polovico dobi lastnik, polovico pa plesalka. Za ples je treba kupiti več vstopnic in navadno plača plesalec za en ples dolar.

Moderne plesne šole pomagajo mladim ljudem, da se seznanijo. Poklicne plesalke hitro omagajo. Njihova kariera traja največ štiri leta, ker je podobna avtotaksiju. Dekleta iz takih plesnih lokalov imenujejo v Ameriki tudi takse plesalke, kakor se imenujejo plesni lokali taksi lokali. Po štirih letih so minutne plesalke telesno in moralno uničene. Le redkim se posreči dobiti moža. V splošnem je prinesla nova moda minutnih plesov mnogo zla mlademu ženskem svetu in oblasti že razmišljajo, da bi take plesne prepovedale.

Bojkot sovjetskega diplomata

O sovjetskem poslaniku v Londonu Sokolnikovu, ki je bil nedavno odpoklican, pripovedujejo v londonskih političnih krogih zanimive podrobnosti. Ko je prišla njegova soproga nekega dne na teniško igrišče in stopila smeje k hčerki ameriškega poslanika Mellona, ji slednja ni hotela seči v roko. Se istega dne je sprejemala hči ameriškega poslanika v teniškem klubu znane dame. Poslanik živi ločeno od svoje žene in zato mu vodi gospodinjstvo hči. V trenutku, ko je poslanikova hči ob prihodu soproge sovjetskega poslanika v znak protesta krenila proti vratom, so odšle za njo tudi vse dame, razen soproge mehiškega poslanika, ki je bil do zadnjega s sovjetskim poslanikom v zelo intimnih stikih.

V zadevo je posegel starejša diplomatkega zbor, ki se je sestel z Mellonom v zunanjem ministrstvu. Mellon mu je vse pojasnil, odločno je pa odklonil zahtevo, naj bi se oprostil pri sovjetskem poslaniku.

Večja množina makulturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrl nam je naš soprog, papa, dedek, brat in ujec, gospod

Jože Gruden

višji poštni kontrolor v pek.

Njegovo izmučeno truplo bomo položili k večnemu počitku v torek, dne 18. oktobra ob ½ 4. uri popoldne izpred hiše žalosti, Rimska cesta št. 7.

Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, dne 16. oktobra 1932.

IVA GRUDEN, soproga

NADA FAKINOVA, ing. JOŽE, VERA OMANOVA, MIRJAN, otroci

Doc. ing. MILAN FAKIN, OTON OMAN, zeta

MARA, roj. SMILJANIČ, snaha — in ostalo sorodstvo.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakilo! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5 par.

SLUŽBE

GOSPODINJA mlada absolventinja trg. tečaja, išče kakršnokoli službo v pisarni. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Veseljje do dela«. 3817

DOPISOVANJE

MLAD GOSPOD želi znanje s samostojno damo ne glede na premoženje. Samo resne ponudbe s polnim naslovom je nasloviti na upravo lista pod »Simpatično«. 3816

PRODAJ

BIZELJSKO VINO belo, 1929. in 1931. letnika 35 hl prodaja Raktelj, Brežice. 3839

TRAČNO ZAGO (bandžago), pripravno na vsak pogon, zaradi pomankanja prostora prodam po niski ceni. — Kondeš Anton, Zgornji Brnik 43, p. Cerklje. 3854

POZOR, ZELENICARJI! Bukova cepljena drva po 280 Din za meter klaftra, kakor tudi žagana na 25 cm po Din 20 za 100 kg dobavljajo na uputnice vsako množino Rudolf Dergan, trgovec, Laško.

KUPIM

BELO PROSO suhe gobe, fižol, orehe — kupuje — M. GERŠAK & CO., LJUBLJANA. — Prosimo povzročene ponudbe. 3845

VOZ BREK ALI GIG na dveh kolesih, rabljen, kupim. — Vinko Setina, Zbilje, Smlednik. 3855

HORIZONTALNI JARMENIK ALI POLNOJARMENIK kupim. Ponudbe z navedbo znamke in cene na naslov: Milan Nendi, Križevci, savska banovina. 3836

RAZNO

LES ZA KURJAVO bukov in gabrov, bi prevzel v komisijsko prodajo v Zagrebu. Potreboval bi 2—3 vagone mesečno. M. Novak, Zagreb, Ozaljska br. 116/I. 3856

ČEVLJI NA OBROKE »TEMPO« Gledališka ulica 4 (nasproti operi). 99/T

GOSPODOM! Elegantne, prvovrstno izdelane obleke, popravila in likanje za mal denar v modnem salonu — Ivan Hren, Prešernova ulica 54, I. nadstropje. 3766

Slatinske tablete za hujšanje

Vam vrnejo vitkost, mladost in lepoto, ker raztope in odstranijo preobilno mast. Tekom enega leta izgubite na teži 8—14 kg.

Dose 100 tablet Din 46.—
Dose 200 tablet Din 74.—

Slatinske tablete proizvaja LEKARNA MR. BAHOVEC, Ljubljana

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh.

TVORNICA ŠABLON

za ročna dela, bogat sortiment vseh novitet vzorcev, pa se vsakemu izplača otvoriti predtiskarijo (Vordruckerei) za malo denarja. Spec. trgovina in atelier ročnih del Kurešević, Zagreb, Radićeva (Duga) ulica 5. 3797

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan, se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 6

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

oriporoča svojo zalogo težnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA

ANTON PRESKER,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

72/T

BRZOPRAVLJALNICA

popravlja čevlje hitro in poceni.

— Ljubljana, Selenburgova ul.

št. 4, dvorišče. 91/T

TELEFON 2059

P R E M O G

SUHA DRVA

Pogačnik, Bobričeva 5.

BOLJŠO GOSTILNO

dobro idčo, na najprometnejši točki poleg bazilike oddam pod ugodnimi pogoji v najem ali na račun za daljšo dobo. Ključek Silverst, gostilničar in posestnik, Rajhenburg št. 10. 3838